

Detta är den andra av tre artiklar om askåterföring. I Bioenergi nr 3-2011 ger några skogsägare sin syn på askåterföring.

Foto: John Thorner

Energiproducenterna har olika strategier för askan

Från inget, till allt!

Policy och strategier för hur energiproducenterna hanterar skogsbränsleaskor varierar starkt beroende på vem man frågar. Söderenergi AB med bland annat det nya Igelstaverket utanför Södertälje (inget) och Växjö Energi AB (allt) är exempel på två fullständigt olika askstrategier.

◀ Jag tycker att det är ett moraliskt ansvar och även rimligt att sluta kretsloppet på detta sätt, säger Jerry Forsberg miljösamordnare på Växjö Energi AB som återför cirka 5 000 ton aska per år till skogen.

SÖDERENERGI AB, som ägs av kommunerna söder om Stockholm, har några av Sveriges största biobränsleeldade anläggningar och producerar både el och fjärrvärme. På Igelstaverket eldas IKV-pannan till drygt 70 procent med skogsbränslen och totalt blir resultatet 60 000 ton askor. Men inget av askorna förs tillbaka till skogen.

Enligt Söderenergi finns det framför allt två motiv till detta. Det ena handlar om ekonomi, det andra om att askan håller dålig kvalitet (för spridning i skogen) på grund av blandade bränslen.

Söderenergi har därför valt att använda sina askor för deponitäckning. För närvarande är det en gammal deponi vid Tvetavfallsanläggning som täcks över med askmaterialet från Söderenergis anläggningar. Att använda askan för deponitäckning innebär att företaget inte behöver betala någonting för att bli av med den – det är bara hanteringskostnaderna som uppstår.

Kvalitet och kostnad

– Ett annat skäl är att eftersom vi blandar in återvinningsvirke, plast- och papperspellets i bränslena, så håller inte askan tillräckligt bra kvalitet. Den får alltför höga halter av bland annat bly och koppar, berättar Söderenergis bränslechef, Jan Steinle.

– Om det skulle bli krav på att vår aska ska föras tillbaka till skogen, så kan vi elda IKV-pannan batchvis, så att bränslena hålls isär. Sedan kan vi räkna med att få betala cirka 500 kr per ton för att den ska användas för återföring till skogen, vilket är något högre kostnader än vi har nu.

Moraliskt ansvar

Likaledes kommunägda Växjö Energi AB har valt en helt annan strategi. Sedan lång tid tillbaka återförs all återföringsbar aska

till skogen och motivet är långsiktigt:

– Vi har en policy som innebär att vi ska återföra så mycket av askan som möjligt till skogen, därför att vi vill undvika att utarma skogsmarkerna i vårt närområde. Jag tycker det är ett moraliskt ansvar och även rimligt att sluta kretsloppet på detta sätt, säger miljösamordnare Jerry Forsberg.

Totalt producerar Växjö Energi 9 000 ton askor och 5 000 av dem går tillbaka till skogen. De felande tonnen består av askor som har egenskaper som gör dem olämpliga att sprida i skogsmark, till exempel för högt pH eller för hög halt oförbränt material.

Villkor i miljödom

Kalmar Energi, hälftenägt av vardera Kalmar kommun och Eon, har ungefär samma strategi för sin kraftvärmeproduktion. 2010 kom 3 500 ton aska från Moskogen (och 200 ton från den betydligt mindre pannan Draken) tillbaka ut i skogen.

– Återföringen ingår som villkor i miljödomen för Moskogen. Men vi har arbetat ef-

ter denna princip i många år att återföra vår aska till skogen, säger företagets miljösamordnare Malena Nilsson.

Deponitäckning tio år till

Även Falu Energi återför aska till skogen sedan lång tid tillbaka. Fjärrvärmepannorna i Falun, Grycksbo, Svärdsjö och Bjursås eldas huvudsakligen med skogsbränslen som varje år genererar cirka 2 000 ton aska. 700 ton sprids för närvarande i skogen, resterande mängder används för en deponitäckning.

– Hittills har efterfrågan på aska för spridning i skogen inte varit särskilt stor, berättar fjärrvärmeförstapel Bengt Östling.

Han konstaterar däremot att efterfrågan för att använda aska för deponitäckning kommer att bestå under minst tio år framöver och att det är stor skillnad i kostnader. För deponitäckningen behöver Falu Energi inte betala någonting för att bli av med askan, medan det kostar 400-500 kronor per ton för återföringen till skogen. ■

Text: Mats Thorner

Foto: John Thorner

Skogsvårdslagens § 30 innebär ett ansvar för att förhindra skador på skogens näringsbalans.

FAKTA, ASKA FÖR ÅTERFÖRING TILL SKOGEN

- Askor från värme- och kraftvärmeverk består av dels bottenaska, dels flygaska. När bottenaska kommer från pannor med sandbädd innehåller den även sand, vilket försämrar kvaliteten för återföring till skogen. Både bottenaska och flygaska matas kontinuerligt ut från pannorna och vattenbegjuts i regel. Askor ska härddas, det vill säga lagras i cirka ett halvår, före återföring till skogen, för att pH-värdet ska bli det rätta.
- Vid inblandning av andra bränslen än skogsbränsle, riskerar askan att innehålla alltför höga halter av tungmetaller. Skogs-

styrelsen har slagit fast gränsvärden.

- Skogsvårdslagens § 30 innebär ett ansvar för att förhindra skador på skogens näringsbalans. Från energiproducenterna tolkar man dock detta olika. En tolkning är att ansvaret gäller skogsägarna, inte skogsbränsleförbrukarna.
- En möjlighet för producenterna av skogsbränslebaserad el är att kunna sälja sin el till ett högre pris som "Bra Miljöval-el". Ett kriterium för att få göra detta är att askåterföring till skogen sker.